

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 2, 3, 8, 13-1, 19, 27 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 18-1 STRAIPSNIU ĮSTATYMO (TOLIAU – EĮ PROJEKTAS) (TAP NR. 19-1540(2) (TAIS NR. 19-6679(4), LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 2, 4, 9, 16, 17, 20, 21-1, 22, 31, 34, 39, 40, 41, 46, 48, 49, 51, 69, 71, 74 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO (TOLIAU – EEĮ PROJEKTAS) (TAP NR. 19-1541(2) (TAIS NR. 19-6680(4) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 1, 2, 3, 4, 5, 6, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 20-1, 21, 22, 25, 28, 29, 35, 37, 38, 39, 46, 48, 49, 55, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 63-1, 64 STRAIPSNIŲ, ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO, ĮSTATYMO 11-1 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 20-2 STRAIPSNIU ĮSTATYMO (TOLIAU – AIEĮ PROJEKTAS) (TAP NR. 19-1542(2) (TAIS NR. 19-6681(4) PROJEKTŲ IR SU ŠIAIS ĮSTATYMU PROJEKTAIS SUSIJUSIO LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO (TAP NR. 19-1539(2) (TAIS NR. 19-12591) (TOLIAU KARTU – TEISĖS AKTŲ PROJEKTAI)

2019-10-28 Nr.NV-3017

Vilnius

Įvertinę teisės aktų projektus, patikslintus pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2019 m. spalio 11 d. išvadoje Nr. NV-2846 (toliau – Išvada) pateiktas pastabas ir pasiūlymus, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Lieka aktuali Išvados 5 punkte pateikta pastaba. Pažymėtina, kad EĮ projekto 3 straipsnio 3 dalimi papildomame Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo (toliau – EĮ) 8 straipsnio 11 dalies 34 punkte pateikus nuorodą į „*kitus teisės aktus*“, tokia nuostata suponuotų, jog yra teikiama nuoroda į visus nacionalinius ir tarptautinius teisės aktus. Atkreiptinas dėmesys, kad pvz., energetikos ministras savo įsakymais Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai (toliau – Taryba) negalėtų nustatyti jokių funkcijų. Atsižvelgiant į tai, pakartotinai siūlytina šį punktą konkretinti, pvz., numatant, kad Taryba atlieka kitas ir kitas funkcijas, nustatytas EĮ, kituose įstatymuose, tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose—ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimuose.

2. EĮ projekto 5 straipsnio 1 dalimi keičiamoje EĮ 19 straipsnio 2 dalyje numatoma, kad: „*Energetikos įmonėms, vystant energetikos inovacijas, su šia veikla susijusios išlaidos gali būti pripažįstamos pagrįstomis, vadovaujantis Tarybos nustatyta tvarka*“. Pažymėtina, jog iš dalies lieka aktuali Išvados 6 punkte išdėstyta pastaba (ta apimtimi, kiek EĮ projekte neatskleidžiami konkretūs atvejai, kuriems esant Taryba pripažįsta energetikos inovacijoms skirtų išlaidų pagrįstumą). Atsižvelgiant į Energetikos ministerijos pateiktoje derinimo pažymoje išdėstytus argumentus, manytina, kad esamas neaiškumas ir galimas prieštaravimas Lietuvos Respublikos Konstitucinio

Teismo doktrinai būtų pašalintas atsisakius žodžių „gali būti“, taip pat siūlomas patikslinimas nepažeistų ir Energetikos ministerijos pabrėžiamo Tarybos veiklos nepriklausomumo principo.

3. Nesutiktina su Energetikos ministerijos derinimo išvadoje pateikta pozicija, kad papildomų kriterijų, kuriais vadovaujantis būtų sprendžiama, ar asmuo gali veikti bandomojoje energetikos inovacijų aplinkoje, ir skatinimo priemonių šioje aplinkoje veikiantiems asmenims nustatymas priskirtinas „kriterijų detalizacijos“ ar „procedūrinių aspektų“ kategorijai, t. y., šių klausimų sprendimas yra įstatyminio reguliavimo dalykas ir jų negalėtų reglamentuoti Taryba savo leidžiamuose teisės aktuose (šiuo aspektu Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo pozicija yra vienareikšmiška, konkreti ir aiški). Atsižvelgiant į tai, pakartotinai siūlytina tikslinti EĮ projekto 5 straipsniu papildomo EĮ 18¹ straipsnio 3 ir 4 dalis pagal Išvados 10 punkte išdėstytą pastabą. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad 2019 m. spalio 22 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijoje vykusio pasitarimo metu Energetikos ministerija buvo sutikusi patikslinti EĮ projektą pagal pirmiau minėtą pastabą (pasitarimui buvo pateiktas jau atitinkamai patikslintas EĮ projektas).

4. EĮ projekto 5 straipsniu papildomo EĮ 18¹ straipsnio 4 dalies 2 punkte kaip viena iš bandomojoje energetikos inovacijų aplinkoje taikomų priemonių numatoma „*energetikos veiklą reglamentuojančių teisės aktų, priskirtinų Tarybos kompetencijai, išimčių taikymas*“. Iš siūlomos nuostatos formuluotės nėra aišku, ar Taryba tik taikytų atitinkamuose teisės aktuose tiesiogiai įtvirtintas išimtis, ar vadovaujantis šia nuostata galėtų savarankiškai spręsti dėl išimčių taikymo. Pastebėtina, kad antruoju atveju Taryba negalėtų to daryti, jeigu konkrečiame teisės akte tokia galimybė nebūtų įtvirtinta. Siūlytina tikslinti minėtą projekto nuostatą, pašalinant nurodytą neaiškumą.

5. EĮ projekto 5 straipsniu papildomo EĮ 18¹ straipsnio 4 dalies 3 punktas tikslintinas pagal Išvados 13 punkte pateiktus siūlymus, t. y., įstatyme reikėtų aiškiai ir nedviprasmiškai išskirti atvejus, kuomet bandomojoje energetikos inovacijų aplinkoje veikiantiems asmenims nebūtų taikomos sankcijos už teisės pažeidimus (pvz., Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 19 straipsnyje numatytais atvejais).

6. Neaišku, kodėl atsisakyta prieš tai Lietuvos Respublikos Vyriausybei teiktame EĮ projekto 5 straipsniu papildomo EĮ 18¹ straipsnio 4 dalies 4 punkte numatytos priemonės bandomojoje energetikos inovacijų aplinkoje veikiantiems asmenims: *energetikos inovacijų skatinimas, taikant skatinimo mechanizmus asmenims, vykdančioms reguliuojamąją veiklą*. Atkreiptinas dėmesys, kad Išvados 14 punkte buvo išreikštas pastebėjimas tik dėl priemonės turinio išplėtimo, kad ji apimtų ne tik reguliuojamąją veiklą vykdančius asmenis.

7. EEĮ projekto 5 straipsnio 3 dalimi papildomoje Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo (toliau – EEĮ) 17 straipsnio 5² dalyje numatoma: „Taryba įvertina pateiktus dokumentus ir per šio įstatymo nustatytą terminą išduoda pakeistą leidimą arba pateikia motyvuotą atsisakymą

leidimą pakeisti“. Siūlytina šią nuostatą patikslinti, pateikiant nuorodą į konkrečią EEĮ struktūrinę dalį.

8. Atkreiptinas dėmesys, jog EEĮ projekto 17 straipsniu papildomo 71¹ straipsnio 2 dalis iš esmės atkartoja EEĮ 71 straipsnio 1-3 dalių nuostatas, 6 dalis – EEĮ 71 straipsnio 4 dalies 1 punkto nuostatas, 7 dalis – EEĮ 71 straipsnio 4 dalies 3 punkto nuostatas, 8 dalis – EEĮ 71 straipsnio 4 dalies 4 punkto nuostatas, todėl manytina, kad šių nuostatų nereikėtų iš naujo perrašyti, o tiesiog pakaktų pateikti nuorodą į atitinkamas EEĮ 71 straipsnio dalis.

Taip pat nesuprantama, kodėl siūloma nustatyti skirtingą teisinį reguliavimą dėl persiuntimo veiklos nutraukimo nesant tinklų naudotojų kaltės gamintojų ir kitų tinklų naudotojų atžvilgiu. Pvz., elektros energijos gamintojams maksimalus galimas elektros energijos persiuntimo nutraukimo terminas būtų nustatytas tiesiogiai įstatyme (336 val. per dvejus kalendorinius metus), tuo tarpu kitiems tinklų naudotojams EEĮ 71 straipsnyje toks terminas nenustatytas; elektros energijos gamintojų atveju apskaičiuojant jų patirtus nuostolius dėl persiuntimo nutraukimo būtų vertinamos ir gamintojų dėl to prarastos pajamos, tuo tarpu nutraukus elektros energijos persiuntimą kitiems tinklų naudotojams, tai nebūtų vertinama; tinklų operatoriai gamintojų prašymus dėl nuostolių atlyginimo nagrinėtų vadovaudamiesi energetikos ministro nustatyta tvarka, tuo tarpu analogiškai kitų tinklų naudotojų prašymai būtų nagrinėjami vadovaujantis teisingumo, protingumo ir sąžiningumo reikalavimais ir pan. Manytina, kad tarp šių dviejų kategorijų subjektų nėra tokio pobūdžio skirtumų, kurie siūlomą teisinį reguliavimą (šių subjektų diferencijavimą, nustatant skirtingą teisinį reguliavimą sprendžiant nuostolių atlyginimo klausimą) darytų objektyviai pateisinamą.

Taip pat neaišku, kodėl EEĮ projekto 17 straipsniu papildomo 71¹ straipsnio 9 dalyje elektros energijos gamintojams siūloma atlyginti nuostolius ir tais atvejais, kai persiuntimas nutraukiamas dėl elektros tinklų priežiūros darbų atlikimo. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal EEĮ 71 straipsnio 4 dalies 1 punktą, kitiems tinklų naudotojams tokiu atveju susidarę nuostoliai nėra atlyginami.

9. Siūlytina pateikti išsamų pagrindimą, objektyviai pateisinantį teisinį reguliavimą, pagal kurį nuostolių elektros energijos gamintojams, susidariusių dėl laikino elektros energijos persiuntimo nutraukimo ar sustabdymo prijungiant naujų vartotojų ar gamintojų elektros įrenginius prie tinklų, atlyginimas būtų perkeliamas visiems vartotojams (EEĮ projekto 17 straipsniu papildomo 71¹ straipsnio 9 dalis), t. y., paaiškinti, kodėl šiuo atveju proporcingai didesnė šių nuostolių atlyginimo dalis neturėtų tekti tiems vartotojams ar gamintojams, kurių elektros įrenginiai prijungiami prie tinklo.

10. Manytina, jog EEĮ projekto 16 straipsniu siūlomas EEĮ 71 straipsnio pavadinimo pakeitimas yra tiesiogiai susijęs su EEĮ projekto 17 straipsnio siūlymu papildyti EEĮ 71¹ straipsniu, todėl neaišku, kodėl siūlomas skirtingas šių pakeitimų įsigaliojimo terminas.

11. Atkreiptinas dėmesys, jog AIEĮ projekto 7 straipsniu keičiamas Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (toliau – AIEĮ) 11 straipsnis turės 14, o ne 15 punktų, todėl atitinkamai tikslintinas AIEĮ projekto 8 straipsnis.

12. Pakartotinai kaip perteklinio siūlytina atsisakyti AIEĮ projekto 16 straipsnio 3 dalimi keičiamos AIEĮ 20¹ straipsnio 8 dalies pakeitimo. Siūlymas grindžiamas Išvados 50 punkte išdėstytais argumentais. Papildomai pažymėtina, kad teikiamu siūlymu nesukuriamas joks specialus teisinis reguliavimas, nes yra tiesiog konstatuojamas faktas, kad kilnojamasis pagal prigimtį daiktas – saulės šviesos energijos modulis, yra kilnojamasis.

13. Siūlytina tikslinti AIEĮ projekto 17 straipsniu papildomo AIEĮ 20² straipsnio 1 dalį, pažymint, kad turimi omenyje atitinkamos teisinės formos juridinio asmens veiklą reglamentuojantys specialieji įstatymai, pvz., Lietuvos Respublikos asociacijų, Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymas ir pan.

14. Atsižvelgiant į AIEĮ projekto 22 straipsniu siūlomus AIEĮ 29 straipsnio 2 dalies pakeitimus, atitinkamai turėtų būti keičiama ir šio straipsnio 3 dalis.

15. AIEĮ projekto 32 straipsniu keičiamo AIEĮ 58 straipsnio 7 dalyje vietoj žodžių „*gali galioti ne mažiau kaip vienus metus*“, siūlytina įrašyti žodžius „*sudaromi ne trumpesniam kaip vieno metų laikotarpiui*“.

16. Atkreiptinas dėmesys, kad neatliktas EEĮ projektu siūlomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, o atliekant EĮ ir AIEĮ projektais siūlomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą nebuvo vertintas poveikis konkurencijai. Taip pat pažymėtina, kad antikorupciniu aspektu vertintas tik AIEĮ projektas, o EĮ ir EEĮ projektams toks vertinimas neatliktas.

Teisės grupės vyriausiasis patarėjas

Deividas Kriaučiūnas

Ramutis Prišmantas, tel. +370 706 63792, el. p. ramutis.prismantas@lrv.lt